



## **Notatka z IV spotkania Komitetu Mokrądlowego**

**16 grudnia 2021 r.**

Spotkanie rozpoczął pan Jakub Milczarek, Zastępca Dyrektora Departamentu Zarządzania Zasobami Przyrody (DZP) GDOŚ, który zaprezentował agendę.

Pierwszym punktem było wystąpienie pana Przemysława Musiała z BULiGL dotyczące założeń projektu LIFE SNAP „Odtworzenie oraz zachowanie obszarów bagiennych, torfowisk i terenów podmokłych na obszarach natura 2000 i Zielonej Infrastruktury”. Projekt jest przewidziany do realizacji do 2030 r. Wniosek o finansowanie został złożony do KE w konsorcjum z GDOŚ i Wydziałem Leśnym Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Główne problemy pojawiające się w kontekście ochrony torfowisk to: niezadawalający lub zły stan zachowania bagien, torfowisk i terenów podmokłych, brak identyfikacji i oceny stanu zachowania tych obszarów na terenie Zielonej Infrastruktury, nieaktualne narzędzia bazodanowe, niska świadomość społeczeństwa. W związku z tym celem projektu jest:

- wdrożenie PAF dla mokradeł w Naturze 2000 i w Zielonej Infrastrukturze;
- ochrona czynna;
- stworzenie systemu zarządzania ochroną przyrody oraz
- edukacja ekologiczna.

Uwagi odnośnie do tego projektu dotyczyły konieczności edukacji decydentów i przedstawicieli instytucji zarządzających oraz rolników i doradców rolnych. Dodatkowo działania edukacyjne powinny objąć kierunki biologiczne na uczelniach przyrodniczych i kształcenie studentów w zakresie ochrony terenów podmokłych. NFOŚiGW zwrócił uwagę na dobrą praktykę łączenia działań edukacyjnych z działaniami ochrony czynnej jako premiowaną w nowej perspektywie finansowej.

Zdaniem członków Komitetu Mokrądlowego w projekcie nie zostały uwzględnione siedliska mokradłowe, które nie są chronione dyrektywą siedliskową, np. podmokłe łąki i lasy olsowe, a które pełnią rolę korytarzy ekologicznych i Zielonej Infrastruktury. CMOK wskazał na zagrożenie polegające na uwzględnieniu działań na łąkach świeżych, których użytkowanie wyklucza ochronę mokradeł (w tym przypadku intencją projektu jest weryfikacja kwalifikacji siedliska).

Projekt powinien znacząco wpływać na stan mokradeł poprzez podwyższenie poziomu wód gruntowych poprzez zatrzymanie odwodnienia i likwidację urządzeń melioracyjnych. IGIK zaoferował współpracę w zakresie analiz przestrzennych i satelitarnych. Projekt powinien także obniżyć konflikt interesów między gospodarowaniem rolniczym a ochroną mokradeł, np. poprzez odpowiednie subwencje rolnicze. IUNG wskazał na normę GAEC2 (Minimalna ochrona terenów podmokłych

i torfowisk - od 2025 r.), która nakazuje ochronę terenów podmokłych na terenie gospodarstwa rolnego w ramach WPR na lata 2023-2027.

Prezentacja Krajowego Sekretariatu Konwencji Ramsarskiej dotyczyła przyjętego na koniec listopada br. projektu Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce na lata 2022-2032. Strategia została przygotowana w ramach umowy finansowanej przez NFOŚiGW, a wykonawcą umowy było Centrum Ochrony Mokradeł. Główne cele Strategii to:

- poprawa stanu różnorodności biologicznej torfowisk i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 30%;
- poprawa stanu różnorodności biologicznej i wspieranie naturalnych procesów w ekosystemach wodnych oraz zwiększenie retencji wody na terenach nadrzecznych;
- podtrzymanie i wzmocnienie ochrony mokradeł w ramach sieci obszarów Ramsar w Polsce.

Strategia identyfikuje powierzchnię mokradeł i (osobno) torfowisk na terenie Polski, określa usługi ekosystemowe oraz wskazuje na cele operacyjne i zadania do realizacji w ciągu najbliższych 10 lat. GDOŚ planuje przedłożyć do Ministra Klimatu i Środowiska projekt Strategii, który po konsultacjach społecznych powinien zostać zatwierdzony w 2022 r. Uwagi członków Komitetu Mokradłowego dotyczyły braku obecnie źródeł finansowania niektórych działań, np. wsparcie paludikultury czy edukacji jako osobnego działania.

Kolejny omawiany problem dotyczył lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych na obszarach chronionych. Problem został zdiagnozowany na III spotkaniu Komitetu w czerwcu br. GDOŚ zgromadził od wszystkich RDOŚ informacje na temat ilości inwestycji tego typu w ciągu ostatnich dwóch lat, powierzchni, problemów związanych z lokalizacją oraz podejścia RDOŚ do składanych wniosków. Wyniki analizy wskazują, że obecnie dominują bardzo małe inwestycje (poniżej 0,50 ha) oraz duże (największe powyżej 100 ha), a około 1/3 zlokalizowanych jest w obszarach chronionych (OChK, park krajobrazowy, obszar Natura 2000). Główne problemy wynikające z lokalizacji farm fotowoltaicznych to ograniczenie migracji zwierząt (lokalizacja w korytarzach ekologicznych), uniemożliwienie renaturyzacji terenów podmokłych poprzez podniesienie poziomu wody gruntowej, nieznany wpływ na ptaki i nietoperze, brak narzędzi do oceny skumulowanego oddziaływania na krajobraz. Proponowane rozwiązania dotyczą:

- zmiany metodyki obliczania powierzchni inwestycji fotowoltaicznych w rozporządzeniu ooś;
- opracowania wytycznych „Analiza oddziaływania inwestycji fotowoltaicznych i oddziaływania skumulowanego na krajobraz” (2022 r.);
- stosowania wytycznych GDOŚ „Ocena wpływu budowy i funkcjonowania wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych na awifaunę” (2020 r.).

Sprawę inwestycji w sąsiedztwie Krowiego Bagna wypowiedali się przedstawiciele RDOŚ Lublin i OTOP. IUNG zaproponował, żeby rozważyć współpracę z MRiRW w zakresie zmiany ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w celu lepszej ochrony gleb organicznych.

Krajowy Sekretariat Konwencji Ramsarskiej przedstawił raport z działań w 2021 r. i planów na 2022 r. W ramach umowy z NFOŚiGW w 2021 r. wykonano opracowanie projektu Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych, oznakowano obszary Ramsar za pomocą tablic informacyjnych, wydano folder promocyjny, zorganizowano dwa spotkania Komitetu Mokradłowego online. Krajowy Punkt Kontaktowy wziął udział w konferencji naukowo-technicznej PotamON2021 i reprezentował Polskę na ekstra COP3 Stron Konwencji. W 2022 r. przewiduje się następujące działania:

- warsztaty raportowe, konferencja naukowo-techniczna, spotkania Komitetu Mokradłowego;

- cykl zajęć dla uczniów, spotkanie szkoleniowe;
- opiniowanie legislacji WPR związanej z ochroną mokradeł i prace nad Planem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej;
- udział w COP14 Konwencji Ramsarskiej.

Na zakończenie pojawiło się kilka dodatkowych zagadnień. OTOP zgłosił problem grodzenia koryta rzeki Bug drutem żyłkowym. Nie dyskutując z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa Państwa, wnioskował o rozważenie szybkiego usunięcia tej instalacji ze względu na ochronę gatunków. Natomiast Klub Przyrodników przypomniał, że w ramach zmian PAF pod kątem uwzględnienia Zielonej Infrastruktury oczekiwane są konsultacje społeczne.

Kolejne spotkanie zaplanowano na maj/czerwiec 2022 r.